ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka (soudce zpravodaj) a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatelky: **vláda**, sídlem nábřeží E. Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra, sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, a účastnice řízení: politická strana **Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu,** IČO 49280872, sídlem Staré náměstí 279/28A, Brno, o návrhu na pozastavení činnosti politické strany

takto:

I. Činnost politické strany Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu **se pozastavuje**.

II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Dne 7. 2. 2022 podala u Nejvyššího správního soudu vláda (dále jen „navrhovatelka“) návrh na pozastavení činnosti politické strany Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu (dále jen „politická strana“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila navrhovatelka tím, že politická strana opakovaně nesplnila povinnost vyplývající z § 19h odst. 1 zákona o politických stranách tím, že Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (dále jen „Úřad“) nepředložila úplné výroční finanční zprávy za roky 2019 a 2020, ačkoliv k tomu byla Úřadem vyzvána. Za oba tyto roky nepředložila k finanční zprávě zprávu auditora o ověření účetní závěrky s výrokem bez výhrad. Ohledně svých tvrzení odkázala na rozhodnutí a příkaz Úřadu z roku 2021 a na podnět Úřadu k pozastavení činnosti politické strany.

[2] Politická strana, ač Nejvyšším správním soudem vyzvána, se k návrhu nevyjádřila.

[3] Nejvyšší správní soud si v průběhu řízení vyžádal od Úřadu rozhodnutí, příkaz a podnět, na které navrhovatelka odkázala.

[4] Podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), rozhodl Nejvyšší správní soud s presumovaným souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[5] Z § 19h odst. 1 zákona o politických stranách vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Úřadu výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod písm. a) až k) tohoto ustanovení. Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže je jejich činnost v rozporu mimo jiné s § 19h tohoto zákona.

[6] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, o pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu pátého s. ř. s.

[7] Nejvyšší správní soud z obsahu spisu ověřil tvrzení navrhovatelky a konstatuje, že z rozhodnutí Úřadu ze dne 21. 1. 2021, č. j. UDH-342/2021 (č. l. 15 spisu), plyne, že politická strana byla uznána vinnou ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. e) zákona o politických stranách, jelikož ve stanovené lhůtě neodstranila nedostatky pozdě předložené výroční finanční zprávy za rok 2019, jež neobsahovala účetní závěrku a zprávu auditora o ověření účetní závěrky s výrokem bez výhrad. Z příkazu Úřadu ze dne 9. 8. 2021, č. j. UDH-02074/2021 (č. l. 19 spisu), vyplývá, že politická strana byla opět shledána vinnou ze spáchání shodného přestupku, poněvadž ve stanovené lhůtě neodstranila nedostatky pozdě předložené výroční finanční zprávy za rok 2020. Společně s uvedenými příkazy byl Nejvyššímu správnímu soudu zaslán i podnět Úřadu k pozastavení činnosti a k rozpuštění politických stran a politických hnutí ze dne 5. 10. 2021, č. j. UDH-02377/2021 (č. l. 13 spisu), dle kterého politická strana opakovaně porušila povinnost podle § 19h odst. 1 zákona o politických stranách, a proto Úřad podal podnět navrhovatelce, aby podala návrh na pozastavení činnosti politické strany.

[8] Nejvyšší správní soud neobdržel informace, že by se uvedený skutkový stav do dne vydání tohoto rozsudku změnil (§ 96 s. ř. s).

[9] Na základě výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že je podaný návrh důvodný. Údaje obsažené ve spise dokládají, že politická strana nesplnila zákonem uložené povinnosti, neboť výroční finanční zprávy za roky 2019 a 2020 opakovaně nepředložila příslušnému orgánu s náležitostmi požadovanými zákonem, čímž porušila svou povinnost upravenou v § 19h odst. 1 zákona o politických stranách, přičemž

nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany nebo hnutí.

[10] Úřad zaslal Nejvyššímu správnímu soudu také své vyrozumění o podání neúplné výroční finanční zprávy politické strany za rok 2021. V něm konstatuje, že politická strana zaslala neúplnou finanční zprávu také za rok 2021, takže ji Úřad vyzval dopisem ze dne 1. 2. 2022 k doplnění, a to ve lhůtě do 1. 4. 2022. Tato informace nemá na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu žádný vliv, neboť za situace, kdy je důvodem pro pozastavení činnosti předložení neúplných finančních zpráv za roky 2019 a 2020, není důvod čekat, zda politická strana ve stanovené dodatečné lhůtě napraví či nenapraví své tvrzené pochybení za rok 2021.

[11] Ze smyslu § 14 odst. 1 zákona o politických stranách je zřejmé, že pokud politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a navíc se tak stalo opakovaně, opodstatňuje takové porušení § 19h odst. 1 zákona o politických stranách pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. 10. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 26/94, podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy takové, které zákon porušily nikoli jednorázově) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu. Transparentnost financování politických stran a hnutí je důležitým obecným principem jejich fungování a předkládání úplných finančních zpráv je klíčovým nástrojem, jak tuto transparentnost zabezpečit.

[12] Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o pozastavení činnosti politické strany.

[13] Smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí je v těchto případech vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, k následnému podání návrhu na rozpuštění politické strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách totiž mohou strany a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany nebo hnutí pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 zákona o politických stranách návrh na rozpuštění strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 3 citovaného zákona platí, že pokud dojde ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany a hnutí, považuje se činnost strany a hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (k tomu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007 č. j. Obn 1/2006 - 11, č. 1386/2007 Sb. NSS). Jinými slovy, ačkoliv Nejvyšší správní soud na základě zjištěných skutečností rozhodl o pozastavení činnosti politické strany, nic jí nebrání v tom, aby bezprostředně po dodatečném splnění zákonných povinností pokračovala ve své činnosti v plném rozsahu.

[14] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti

s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné, vyjma obnovy řízení (§§ 111-119 s. ř. s.).

Politická strana **j e o p r á v n ě n a** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 17. března 2022

Tomáš Langášek
předseda senátu